

ДИНАМІКА ЛЕКСИКОГРАФІЧНОЇ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ КОНЦЕПТУАЛЬНОГО ПОЛЯ FAMILIER / ФАМІЛЬЯРНІСТЬ У ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

У статті йдеться про динаміку концептуального поля FAMILIER / ФАМІЛЬЯРНІСТЬ у лексикографічній практиці французької мови як відображення розвитку концептуальної картини світу франкомовного етносу. Визначено основні концепти, об'єктивовані фамільярно-розмовною лексикою французької мови, встановлено шляхи їх концептуальної еволюції.

Ключові слова: стилістичний пласт, стилістичне значення, фамільярність, концептуальне поле, концептуальна картина світу.

В статье идет речь о динамике концептуального поля FAMILIER / ФАМІЛЬЯРНІСТЬ в лексикографической практике французского языка как отражения развития концептуальной картины мира франкоязычного этноса. Выделены основные концепты, объективированные обиходно-разговорной лексикой французского языка, установлены пути их концептуальной эволюции.

Ключевые слова: стилистический пласт, стилистическое значение, фамільярность, концептуальное поле, концептуальная картина мира.

The article deals with the dynamics of the conceptual sphere FAMILIER / COLLOQUIAL in the lexicographic practice of French as the reflection of the evolution of conceptual picture of the world of the French ethnos. The main concepts objectified by the colloquialisms of the French language are designated and the ways of their conceptual evolution are determined.

Key words: stylistic layer, stylistic meaning, colloquial language, conceptual sphere, conceptual picture of the world.

Актуальність даної статті визначається спрямованістю сучасних лінгвістичних розвідок до вивчення особливостей експлікації ментальної інформації лексико-стилістичними засобами з позицій когнітивного підходу. Звідси, новим об'єктом дослідження виступають різні стилістичні пласти лексики, які відображають багатомірне бачення світу носіями мови. Таким чином, **об'єктом аналізу** в даній статті є концептуальне поле FAMILIER / ФАМІЛЬЯРНІСТЬ у французькій мові, а **предметом** – динаміка його лексико-стилістичної репрезентації у лексикографічних джерелах. З'ясування розвитку певного стилістичного пласту як відображення еволюції концептуальної картини світу французького етносу виступає **метою** статті.

Усвідомлення того факту, що семантико-стилістичний простір французької мови, як і будь-якої іншої мови, має польовий устрій і може також бути осмисленим у термінах концептуальних структур, дозволило висунути ідею існування концептополів, що корелюють з відповідними основними стилістичними пластами загальнонаціональної французької мови: LITTÉRAIRE / КНИЖНІСТЬ, FAMILIER / ФАМІЛЬЯРНІСТЬ, POPULAIRE / ПРОСТОРІЧЧЯ, ARGOT / АРГО, VULGAIRE / ВУЛЬГАРНІСТЬ. Ці специфічні концеп-

тополя, сформовані на базі стилістичних пластів, відображають організацію семантико-стилістичного континууму у вигляді ієрархічних структур (підсистем), які мають прототипове ядро і підпорядковані елементи.

В основу дослідження покладено методику аналізу еволюційних і семантичних процесів французької та румунської мов, що себе гарно зарекомендувала раніше (пор. 1; 2), яка є різновидом концептуального аналізу і яка апробована вже сучасними дослідниками (напр., 3) на аналізі неологізмів кінця XX ст. як складової мовної картини світу. Перший етап передбачає фіксування методом суцільної вибірки зі тлумачних словників французької мови фамільярно маркованих слів. Другий полягає в підрахунку кількості випадків, а також встановлення секторів, співвіднесеності стилістично маркованих лексем за концептами, які вони актуалізують.

У досліджуваній відрізок часу (70-ті роки XX ст. та початок XXI ст.) ми вибудували два концептуальних поля FAMILIER за станом на початок 70-х років і початку XXI ст. маючи на меті зробити порівняльний діахронічний аналіз розвитку концептуальних ділянок, сфер або концептів представлених фамільярно-розмовною лексикою. У межах кожного концептополя проводилась детальна класифікація стилістично маркованих лексем та їх відповідних концептів. Віднесення тієї чи іншої лексичної одиниці до певного концепту відбувалось на основі аналізу семантичної структури цих одиниць з опорою на словник Petit Larousse 1968 і 2008 років.

Будучи певним фрагментом концептосфери французької мови, концептополе FAMILIER становить собою сукупність ментальних одиниць, що поєднані спільністю змісту (мається на увазі наявність спільної стилістичної семи – фамільярність) і відбивають понятійну і функціональну подібність позначуваних концептом явищ, у зв'язку з чим поле постає як спосіб існування й угруповання стилістично маркованих елементів із варіативними властивостями їх концептуального прототипу – інваріанту стилістичної інформації.

Когнітивний каркас концептуального поля FAMILIER утворює певна група концептів, він сам концентрується навколо певних концептів, створюючи відповідний загальний соціальний контекст. Іншими словами, концептополе FAMILIER вирізняється своїм власним набором преферентно використовуваних концептів, адже концепти у ньому постають як «згустки» стилістичного смислу, концентрати певної ідеї. У цьому розумінні концептополе FAMILIER суть сукупність апеляцій до різних концептів, зумовлюючи їх актуалізацію у відповідності до своєї стильової приналежності як соціокультурно маркованого продукту комунікації.

Концептополе FAMILIER базується на інваріантно-варіативній фамільярно-розмовній компоненті концепту, що створюється його функціонуванням у різних типах вербальної комунікації. Стає очевидним, що фамільярне концептополе становить собою периферійну ділянку концептуальної моделі світу французів, котра виступає носієм додаткової специфічно-маркованої інформації про світ.

Оскільки концептуальне поле FAMILIER є «набором» певних базових концептів, які знаходять своє матеріальне втілення у фамільярно маркованих лексичних знаках французької мови, вважаємо за доцільне виділити базові концепти фамільярного різновиду французької мови з метою, по-перше, представити більш об'єктивно таксономію даної підсистеми у системі мови, по-друге, отримати об'єктивну базу для здійснення порів-

няльного дослідження задля пізнання етноспецифіки концептуалізації і категоризації світу носіями фамільярного соціолекту.

У ході аналізу встановлено, що корпус фамільярно маркованих лексем у 1968 р. налічує 1042 одиниць, які вербалізують наступні концепти: ETRE HUMAIN (537 випадки – 52,75%), TRAVAIL (40 – 3,9%), AMOUR (9 – 0,88%), REPAS (19 – 1,86%), FEMME (24 – 2,35%), ARGENT (17 – 1,66%), HABITATION (8 – 0,78%) та інші (див. табл. 1).

У 2008 році аналіз виявив 3361 фамільярно марковані лексичні індекси, які формують концептуальне поле FAMILIER. Серед них найвищою частотністю відрізняються ETRE HUMAIN (1388 випадки – 41.32%), TRAVAIL (163 – 4,85%), ARGENT (77 – 2,29%), REPAS (63 – 1,87%), VETEMENT (44 – 1,31%), AMOUR (49 – 1,46%), HABITATION (14 – 0,42%), FEMME (87 – 2,59%). Отримані результати унаочнено у таблиці 1.

Табл. 1

Вербалізація концептів фамільярно маркованою лексикою

	Концепти	Petit Larousse 1968	Petit Larousse 2008
1	ETRE HUMAIN	537 – 52,75%	1388- 41.32%
2	TRAVAIL	40 – 3,9%	163 – 4,85%
3	AMOUR	9 – 0,88%	49 – 1.46%
4	FEMME	24 – 2,35%	87 – 2.59%
5	REPAS	19 – 1,86%	63 – 1.87%
6	BAGARRE	18 – 1,76%	54 – 1.61%
7	HABITATION	8 – 0,78%	14 – 0,42%
8	ARGENT	17 – 1,66%	77 – 2,29%
9	OBJET	28 – 2,75%	72 – 2,14%
10	ETAT	8 – 0,78%	57 – 1,67%
11	CONDUITE	17 – 1,66%	101 – 3,00%
12	MOYEN DE TRANSPORT	9 – 0,88%	28 – 0,83%
13	CARACTERISTSQUES	59 – 5,66%	215 – 6,40%
14	QUERELLE	6 – 0,59%	19 – 0,57%
15	CIRCINSTANCES	6 – 0,59%	21 – 0,62%
16	REPRIMANDE	1 – 0,09%	6 – 0,18%
17	ANIMAL	6 – 0,59%	21 – 0,62%
18	VOL	9 – 0,88%	28 – 0,83%
19	BAVARDAGE	5 – 0,49%	38 – 1,13%
20	ETUDES	5 – 0,49%	26 – 0,77%
21	PLACE	6 – 0,59%	16 – 0,48%
22	TROMPERIE	16 – 1,57%	60 – 1,79%
23	CHEMIN	6 – 0,59%	9 – 0,27%
24	DOMMAGE	2 – 0,19%	8 – 0,24%

25	MEURTRE	2 – 0,19%	11 – 0,33%
26	SOCIETE ET SES INSTITUTIONS	9 – 0,88%	46 – 1,37%
27	TEMPS	2 – 0,19%	18 – 0,54%
28	DESORDRE	8 – 0,78%	24 – 0,71%
29	RESERVE	1 – 0,09%	-
30	SUBSTANCE, MATIERE	3 – 0,29%	19 – 0,57%
31	INFORMATION	2 – 0,19%	9 – 0,27;%
32	SON, BRUIT	3 – 0,29%	18 – 0,54%
33	ARME	2 – 0,19%	6 – 0,18%
34	EVENEMENT	3 – 0,29%	-
35	LANGUE/ PAROLE	5 – 0,49%	24 – 0,71%
36	INSTRUMENT	2 – 0,19%	-
37	CHAUSSURE	3 – 0,29%	31 – 0,92%
38	RESULTAT	4 – 0,39%	13 – 0,39%
39	TEMPS	2 – 0,19%	13 – 0,39%
40	COMMERCE	2 – 0,19%	-
41	LOCAL	2 – 0,19%	-
42	PROCESSUS	5 – 0,49%	47 – 1,4%
43	DIVERTISSEMENT	11 – 1,11%	65 – 1,936%
44	ALCOOL	5 – 0,49%	22 – 0,65%
45	QUANTITE	5 – 0,49%	18 – 0,54%
46	PROBLEME	1 – 0,09%	10 – 0,3%
47	MOYEN	2 – 0,19%	2 – 0,06%
48	MONTAGNE	1 – 0,09%	-
49	MECANISME	2 – 0,19%	-
50	VETEMENT	2 – 0,19%	44 – 1,31% ⁰
51	MUSIQUE	2 – 0,19%	29 – 0,86%
52	FILM	1 – 0,09%	-
53	CADEAU	1 – 0,09%	-
54	MOT, LETTRE	3 – 0,29%	-
55	ERREUR	1 – 0,09%	-
56	ARICLE	1 – 0,09%	-
57	ORDRE	1 – 0,09%	-
58	DISTANCE	1 – 0,09%	-
TOTAL		1042 lexèmes.	3361 lexèmes.

Семантико-стилістична структура лексичного масиву концептополя FAMILIER розвивається паралельно з концептуальною картиною носіїв даного варіанту французької мови, взаємодіє, співвідноситься з нею, але разом із тим існує як номінативно-комунікативна окремість.

Інтерпретація розташування фамільярно-розмовної лексики за концептами демонструє, насамперед, кількісне зростання (більш ніж у три рази (!) фамільярної підгрупи стилістично маркованої лексики (Пор. 1042 марковані одиниці у 70-х роках ХХ ст. і 3361 одиниця у ХХІ ст.). Розбудова концептополя FAMILIER відбувається у зазначений період часу – сорок років – у декількох напрямках. По-перше – це поява нових стилістично забарвлених слів власне французької мови, як-то: *calendos, gadouille, papivore, piapiater, picoler, pinaille, niaque, trash, zapette* та інших. Тут слід відзначити, що поповнення фамільярно-розмовного регістру завдячує також перегляду лексикографічних вимог до укладання тлумачних словників, що знаходить свій прояв у фіксації регіональних фамільярно маркованих одиниць: канадських, бельгійських, швейцарських – *malengueulé (québ), magané (québ), patenteux (québ), pitonneux (québ), placotage (québ), mollachu (suisse), repiper (suisse), roille (suisse), siclée (suisse), vigousse (suisse), caillant (belg), cacaille (belg)* тощо.

Другим джерелом надходження вербального втілення концептополя FAMILIER є запозичення певних стилістично маркованих слів та їх відповідна адаптація до вимог французької мови. Наприклад, *peps* чи *pep* - запозичення з англійської мови (*pepper – poivre*) позначає динамізм (*avoir du peps*), а *pataouète* з алжирської (*Bab et-Oued – quartier d'Alger*) означає народний говір французів алжирського походження.

Окрім різного роду інноваційних фамільяризмів, у складі концептуального поля FAMILIER нараховується 192 лексичні одиниці, які змінили свій стилістичний статус з просторічного на фамільярно-розмовний: *abouler, amocher, balèze, bisquer, boucan, bouffe, caillou, cinglé, citron, emplatre, flic, fiston, frangine, galurin, grole, maboul, mariol, paf, paluche, panard, pignouf, rancard, schlass, tarin, zigouiller* та ін. Іноді процес переходу лексеми з стилістичного пластиру POPULAIRE до FAMILIER супроводжується отриманням одним із варіантів (просторічних значень) додаткової позначки («*vieilli*»: *crevant, fric-frac, fusiller, galurin, jean-foutre, margoulette, mendigot, moujingue, pipelet, poisser, purotin, ripaton, tubard, vérole, vioc*). Це явище можна пояснити зміною цінності відповідних концептів, що об'єктивуються даними лексичними одиницями. Виявлена тенденція до зникнення цих слів свідчить про модифікацію перцептивно-образної і валоративної компонентів концептів. Спосіб бачення і осмислення світу мовною особистістю фокусує увагу на інших ознаках концептів і отже, лексичні індекси марковані («*vieilli*»), підпадають під дію процесів згасання стилістичного значення чи взагалі повного зникнення всієї лексичної одиниці. Зворотній процес модифікації фамільярного значення на просторічне трапляється доволі рідко (напр., *foireux*).

Одним із шляхів семантико-стилістичного поповнення концептополя FAMILIER, як показує емпіричний аналіз двох словників, є розширення значення лексеми. Напр., з одного просторічного інваріанту до двох семантичних варіантів (множників), перше з яких стає фамільярно маркованим, а друге – арготичним. (Пор., *rancard* «*pop. Renseignement*» [4: 915] → *rancard* «*1. Arg. Renseignement, 2. Fam. Rendez-vous*» [5: 853], або *retape* «*pop. Racolage*» [4: 947] → «*1. Arg. Racolage, 2. Fam., vieilli. Publicité tapageuse*» [5: 885]).

Поряд із процесом розширення стилістичного значення слова і, як наслідок, найкращої об'єктивації концептополя FAMILIER, відбувається процес звуження стилістичного представлення окремих концептів у зв'язку з згасанням актуальності відповідних концептуальних ділянок поля. Так, з двох наявних у 70-ті роки значень слів просторічного

і фамільярного у XXI ст. зберігається тільки фамільярне: *dégoter, désargenté, fayot, poire, rot, tambouille, tarte*. Деякі фамільярно-розмовні альтернативи імені концептів переходять до складу мовного стандарту чи загальної лексики: *cagibi, capharnaum, copain, cornac, cousette, déguingandé, embringer, frérot, tandem*, а саме відбувається нейтралізація розмовної позначки, тобто нові видання Ларус її вже не фіксують.

Як показало проведене нами дослідження, наприкінці XX ст. у французькій мові своє вираження отримали концепти, що співвідносяться з такими 58 когнітивними категоріями: *людина; якість, характеристика; робота, заняття; предмет, річ; жінка; їжа; бійка; поведінка; гроші; обман; розваги; любов/кохання; суспільство, суспільні установи; транспорт; крадіжка; житло; стан; безлад; обставини, випадок; тварина; місце, місто; шлях; навчання; мова/мовлення; одяг; процес; балачки; кількість; результат; речовина; звук; інструмент; час; шкода; вбивство; зброя; інформація; мистецтво, музика; погода; проблема; гора; фільм; подарунок; записка; помилка; стаття; порядок; відстань* (список надається за спадаючим відсотком). На початку XXI століття відмічаємо помітне зростання фамільярно маркованих слів французької мови, що призвело у свою чергу до збільшення репрезентованих цими лексичними одиницями концептів (до 70). Серед концептів, що отримали уперше фамільярну актуалізацію, слід назвати: ARRESTATION (7 ЛО), REPRIMANDE (6), MALADIE (26), BRUIT (6), DROGUE (25), ECHEC (22), MANOEUVRE (11), MATIERE (5), GADGET (17).

Посилення стилістично маркованої вербалізації відбувається і в усіх 58 представлених раніше концептах (ETRE HUMAIN, TRAVAIL, REPAS тощо), тобто кожен з цих концептів зазнав або підвищення свого позитивного іміджу, або, навпаки, його пониження шляхом надання лексичним одиницям пейоративного відтінку значення. Так, напр., концепт VETEMENT/ ОДЯГ у 1968 р. мав три фамільярні актуалізації *ficelé, moumoute, pelure*, а у XXI столітті зафіксовано вже 35 ЛО з позначкою *'fam*, з яких п'ять перейшли з пласту POPULAIRE: *costard, fringues, frusques, galurin, liquette*, одна становить собою скорочення *imper* від *imperméable*, інші вперше отримали розмовне значення: *bavette, barder, attifement, bonichon, calecif, couvre-chef, décrochez-moi-ça, fatigué, futal, gapette, harnachement, nippe, nipper* тощо. У результаті гри з образами смисл концепту VETEMENT/ ОДЯГ модифікується, широке використання метафоричних позначень *cache-misère, queue-de-morne, queue-de-pie* збагачує концепт новими відтінками.

Поступове розгортання специфічного стилістичного «бекграунду» (фону, плану) спостерігаємо і у концепту DESORDRE/ БЕЗЛЯД. Маючи у першій досліджуваній період репрезентацію восьми ЛО (*chambard, chambardement, chambarder, chantier, capharnaum, fouillis, pagaille, sérénade*), даний концепт на початку XXI століття збагачується новими фамільярно маркованими ЛО (*bastringue, bin's, brol, brouillamini, cupesse, déballeage, embrouillamini, foutoir, marmelade, mélasse, méli-mélo, mordache, souk, tohu-bohu*), що не могло не відобразитись на функціонуванні французької мови.

Стилістичний профіль концепту BAVARDAGE/ БАЛАКАНИНА створювався наприкінці XX ст. шляхом використання п'яти лексико-стилістичних засобів (*bla-bla-bla, commérage, dégoiser, laius, prechi-precha*) з часом помічаємо посилення стилістично маркованої вербалізації цього концепту. Larousse 2008 констатує вже 38 фамільярно маркованих слів, серед яких: *caqueter, causer, chuchoterie, jacassement, jactance, jasette, papoter, papotage, parlote, piapiater, raconter, tchatte*.

Варто зауважити, що невпинний розвиток лексико-стилістичної парадигми концептополя FAMILIER зумовлює необхідність розглядання основних механізмів та тенденцій збагачення лексичного складу французької мови. За результатами наших спостережень, одним з найдинамічніших і потенційно найбільш продуктивних засобів створення та розгалуження концептополя FAMILIER є афіксація. Поряд з абсолютними лідерами, суфіксами –*ard* (*charognard, cumulard*), –*aille* (*boustifaille, coupaille*), –*asse* (*bécasse, grognasser*), –*ouille* (*arsouille, barbouille*), –*et(te)* (*carpette, femmelette*), –*oche* (*bamboche, bancroche*), у французькій мові на даному етапі функціонують ще декілька продуктивних фамільярно маркованих словотвірних елементів. У значній мірі «обслуговують» розмовну сферу височастотні суфікси –*u* (*barbichu, cocu, dodu, farfêlu, fessu, foutu, etc.*) та –*ot* (*baisoter, dansoter, vivre*).

Необхідно зауважити, що активне використання абревійованих форм в межах фамільярно-розмовної концептосистеми є досить розповсюдженим: *accro, ado, alu, apéro, colo* (*colonie de vacances*), *deb, déca, édito, hasch, hétéro, indic, instit, mégalo, mémo, perso, pro, psy, topo, unif*.

За даними наукових досліджень, скорочення є одним з провідних способів поповнення словникового складу французької мови на сучасному етапі її розвитку. Дослідження концептополя FAMILIER у французькій мові дозволяють нам виділити два основні види застосування скорочених форм в межах даної лінгвально-ментальної підсистеми:

- 1) абревіація: *accro, ado, alu* та інші;
- 2) акронімізація: *BCBG* «*bon chic bon genre*», *BD* «*bande dessinée*».

Модель еволюції семантики стилістичного компоненту концептополя можна представити у вигляді триступеневого циклу розвитку.

На *першому* етапі формується на функціонує специфічне емоційно-образне визначення предметів/об'єктів оточуючої дійсності.

На *другому* етапі існуюча одиниця плану змісту залучається для позначення нюансів об'єктів вираження додаткових нюансів осмислення світу.

Третій (заклучний) етап стилістичної еволюції полягає в застосуванні стилістично-трансформованого семантичного об'єкта для позначення нового референта. У ряді випадків можна констатувати тенденцію до екстраполяції стилістично орієнтованого компонента значення з майже повним переродженням первинної семантики.

Специфіка організації та функціонування концептуального поля FAMILIER полягає також і в тому який тип фамільярного компоненту значення має місце. Так, у роботі ми розрізняємо фамільярну константу чи фамільярний інваріант і фамільярну перемінну. Під фамільярним інваріантом розуміємо присутність у лексичній одиниці тільки фамільярного значення, зафіксованого відповідними лексикографічними джерелами. Фамільярна перемінна є варіабельним компонентом знаку, представляє найчастіше один із його варіантів, рідко реєструється словниками і часто носить потенційний характер, що реалізується в контексті. Прикладом фамільярних констант можуть слугувати *cagibi, chichiteux, déveine, dingue, gogo, lavasse, malabar, matours, mocheté, patapouf, pête-sec*, які не втратили своє єдине фамільярне значення на протязі сорока років. Фамільярні перемінні: *boudin, carottage, émerger, gaffe, gober, trinquer, ventouse, etc.* Окрім виконання функції відтворення своєрідності національного світосприйняття, фамільярні константи слугують семантичними (прототипічними) структурами у межах концептуального поля

FAMILIER, що формують його ядро і дозволяють взагалі виділяти його як окремий концептуально оформлений домен стилістично маркованої лексики.

За даними проведеного аналізу багато з концептів, вербалізованих розмовним варіантом французької мови, представлені незначною кількістю прикладів. Так, в усіх секторах концептополя FAMILIER знайшли своє вираження такі базові когнітивні категорії як ETRE HUMAIN: HOMME, FEMME, ARGENT; HABITATION, TRAVAIL. Найрепрезентативнішою серед них є когнітивна категорія ETRE HUMAIN/ ЛЮДИНА. У сучасній французькій мові вона охоплює величезний пласт стилістично маркованої лексики, яка стосується опису людина в усіх її проявах, а також свідченням того, що когнітивна діяльність останньої носить яскраво виражений егоцентричний характер. Найбільшим наповненням та розгалуженістю своєї структури виділяється її субкатегорія НАЗВА ОСОБИ.

Історичний розвиток суспільства призводить до когнітивного ускладнення усіх сфер людського життя, у тому числі й сфери найменування самої людини (концепту ETRE HUMAIN/ ЛЮДИНА). Мовні позначення людини все більш різняться відтінками, уточнюються виконувани людиною функції, зростає різниця між соціальною реалізацією чоловіка чи жінки. Стилістично маркована (фамільярна, просторічна, арготична, вульгарна, лайлива) лексика слугує субкатегоризації світу, процес субкатегоризації знаходить відображення у лексиці даного концепту. Відображення досвіду й оцінки людини знаходимо у розширенні спектру найменувань.

Природа та характер стилістичного варіювання лексичних одиниць з більшою регулярністю визначаються особливостями концептуалізації дійсності носіями французької мови. Отже, система лексико-стилістичних засобів різного рівня відчуває неоднорідний вплив когнітивного фактору. Помічаємо, що використання субстандартної, фамільяро-розмовної лексики статусно марковано: це повсякденна мова представників середньої, непрестижної, референтної групи, освічених кругів.

Отже, наше дослідження доводить, що функціонально-стилістична диференціація французької мови тісно зв'язана з когнітивною структурою свідомості, процесами концептуалізації та категоризації. Лексико-стилістична варіативність мовних одиниць відчуває комплексний вплив соціальної і когнітивної діяльності людини на розмовному, просторічному, арготичному рівнях. Експресивно-стилістичний розподіл елементів мови є соціально значущим, адже соціокогнітивна варіативність мови має об'єктивне втілення в особливостях мовної вербалізації, вистроюючись в певну систему лексико-стилістичних параметрів.

Когнітивно-семантична диференціація мовного простору з виділенням за аксіологічною ознакою (стилістичним критерієм) концептуальних полів виходить з специфічності етнічного відбиття дійсності у свідомості франкомовної людини. Таким чином, концептополе FAMILIER постає як досить складно організована ментальна структура. Механізм його організації базується на константах і перемінних, що об'єктивуються інваріантними та варіативними лексико-стилістичними одиницями.

Серед перспективних напрямків подальших досліджень доцільним є розгляд інших концептополів французької мови POPULAIRE, ARGOT, VULGAIRE у плані їх еволюційного розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гак В. Г. Беседы о французском слове. Из сравнительной лексикологии французского и русского языков. – М.: Международные отношения, 1966. – 335 с.
2. Алексеев А. Я. Роль просторечной лексики в развитии функциональных стилей современного французского языка: автореф. дис. на соискание наук. степени канд. фил. наук : спец. 10.664 «Романские языки» / Анатолий Яковлевич Алексеев; МГПИ им. М. Тореца. – М, 1971. – 20 с.
3. Андрусяк. І. В. Англійські неологізми кінця ХХ ст. як складова мовної картини світу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови» / Ірина Василівна Андрусяк; КНУ ім. Т.Шевченка. - К., 2003. - 20 с.
4. Le Petit Larousse Illustré. – P. : Larousse, 1968. – 1789 p.
5. Le Petit Larousse Illustré. – P. : Larousse, 2008. – 1812 p.

УДК 811. 03.04

*Смірнова Є.С., Нестеренко Н.Г.
(Київ, Україна)*

СТУПІНЬ ПРАГМАТИЧНОСТІ РІЗНИХ ПРОФЕСІЙНИХ ДИСКУРСІВ

(на матеріалі сучасної англійської мови)

Стаття присвячена характеристиці прагматичних параметрів дискурсів різних професійних груп у залежності від ступеня інтенсивності прагматичного впливу автора на адресата.

Ключові слова: людський фактор у мові, прагматичний ефект, ступінь прагматичності, прагматична функція, професійний дискурс, «мовна особистість», ціннісні орієнтири.

Статья посвящена характеристике прагматических параметров дискурсов разных профессиональных групп в зависимости от прагматического воздействия автора на адресата.

Ключевые слова: человеческий фактор в языке, прагматический эффект, степень прагматичности, прагматическая функция, профессиональный дискурс, «языковая личность», ценностные ориентиры.

The article is devoted to the characteristics of pragmatic parameters of discourses of different professional groups dependent upon the degree of intensity of pragmatic impact of the author on the addressee.

Key words: human factor in the language, pragmatic effect, the degree of pragmativity, pragmatic function, professional discourse, 'the language personality', personal values.

© Смірнова Є.С., Нестеренко Н.Г., 2011